

İSTANBUL ÇATALCA GERİ GÖNDERME MERKEZİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/45

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 16/7/2026 tarihli ve 2026/778 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

GİRİŞ.....	1
I. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Merkez Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	5
A. Merkeze Kabul, Yerleştirme ve Bilgilendirme Prosedürleri	5
B. Fiziksel Koşullar	7
C. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri.....	9
D. Beslenme.....	10
E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri.....	11
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünyayla İletişim.....	14
G. Güvenlik	16
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	16
A. Değerlendirme	16
B. Tavsiyeler.....	17
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	17
2. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	18
3. Çatalca Halk Eğitimi Merkezine Yönelik Tavsiye	18
4. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler	18

AIÖK	: Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
km	: Kilometre
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
YTS	: Yabancı Terörist Savaşçı Şüphelisi

GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Geri gönderme merkezleri, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı yerlerden birisi olup temel dayanağını 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda bulmaktadır. Kanun'un “Geri gönderme merkezleri” başlıklı 58'inci maddesinde; *“(1) İdari gözetime alınan yabancıların geri gönderme merkezlerinde tutulacağı, (2) Geri gönderme merkezlerinin İçişleri Bakanlığı tarafından işletileceği, Bakanlığın kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işletirebileceği, (3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği”* hükümleri yer almaktadır.

5. 22/4/2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre geri gönderme merkezi; “*idari gözetim altına alınan yabancılardan barındırılmaları ve kontrol altında tutulmaları amacıyla kurulan ve doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezleri*” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TİHEK’in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda idari gözetime alınan yabancılardan tutulduğu geri gönderme merkezlerine ziyaret gerçekleştirilmesi de TİHEK’in görev ve yetki alanına girmektedir.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 6-7/10/2025 tarihlerinde Çatalca Geri Gönderme Merkezine¹ habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ... ve ... ile Kurumumuzun talebi üzerine İstanbul Valiliği tarafından görevlendirilen Uzman Hekim ... yer almıştır.

8. Ziyaret, ilk olarak Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede, Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; Merkez İdaresinden ise Merkezin işleyişi, mevcut durumu, personel ile Merkezde barındırılan yabancılardan hakkında bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından sağlık servisi, ilk kabul odaları, avukat görüşme odaları, kütüphane, derslik, oyun alanı, kantin gibi ortak alanlar yerinde incelenmiş; Ziyaret Heyeti tarafından belirlenen yabancılardan Merkez personeli bulunmaksızın özel görüşmeler yapılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen yabancılara, TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgiler verilmiş; ziyaretin amacı, kapsamı ve kişisel verilerin gizliliği korunarak ziyaret neticesinde bir rapor hazırlanacağı açıklanmıştır. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyarete ilişkin edinilen ilk gözlem ve tespitler İdareye iletilmiş, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret tamamlanmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 30/9/2025 tarihli ve 55834 sayılı oluruna

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

istinaden 6-7/10/2025 tarihlerinde İstanbul Çatalca Geri Gönderme Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

I. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

10. İstanbul ilinin Çatalca ilçesinde bulunan Merkez 30/5/2024 tarihinde faaliyete geçmiştir.

11. İstanbul il merkezine 70 kilometre (km) uzaklıkta olan Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanabilmektedir.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde ziyaret tarihinde 98 personel görev yapmaktadır. Merkezin güvenliği, geçici görevli olarak Merkezde bulunan jandarma ve polis personeli ile Merkezde görev yapan güvenlik görevlileri aracılığıyla sağlanmaktadır. Personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜNVAN	PERSONEL SAYISI
Merkez Müdürü	1
İl Göç Uzmanı/ İl Göç Uzman Yardımcısı	9
Sosyal Çalışmacı	2
Tercüman	2
Gıda Mühendisi	1
Güvenlik Görevlisi	42
Temizlik Personeli	14
Teknik Personel	1
Büro Personeli	1
Polis Memuru	1
Şoför	7

Jandarma Personeli	12
Memur	1
Destek Personel	4
TOPLAM	98

Tablo 1: Personelin Ünvan ve Sayı Dağılımı

13. Merkezde görev yapan tercümanlardan birinin kadrolu olarak çalıştığı ve Farsça dilinde hizmet verdiği, diğer tercümanın ise proje kapsamında istihdam edildiği ve İngilizce ve Rusça dillerinde hizmet verdiği belirtilmiştir. Farklı durumlarda ise Merkezde bulunan yabancılardan yardım alınabildiği aktarılmıştır.

14. Merkezde görev yapan personelin, yıllık eğitim planı doğrultusunda eğitimler aldığı belirtilmiş ve incelenen belgelerden bu eğitimler arasında “*Uluslararası İnsan Hakları Standartları*”, “*İnsan Hakları ve Kötü Muamelenin Önlenmesi*”, “*Kültürlerarası Etkileşim*” ve “*Yabancılarla Çalışma*” eğitimlerinin yer aldığı görülmüştür.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

15. Merkezde yalnızca kadınların ve refakatlerindeki çocukların kaldığı görülmüştür. Ziyaret tarihinde 64 farklı uyruktan 440 yabancıнын Merkezde kaldığı öğrenilmiştir.

16. Merkezde annesi yanında kalan 44 çocuk bulunduğu, refakatsiz çocuk ise bulunmadığı belirtilmiştir. Merkeze refakatsiz çocukların gelmesi halinde ivedi bir şekilde Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile iletişime geçilerek çocuğun yetkililere teslim edildiği belirtilmiştir.

17. Merkeze getirilen yabancıların fiziksel görünüşleri nedeniyle yaşları konusunda şüpheye düşülmesi halinde ilgilinin hastaneye sevk edilerek kemik yaşı tespitinin yaptırıldığı ve kemik yaşı tespitine ilişkin sağlık raporu esas alınarak işlem yapıldığı ifade edilmiştir.

18. Merkezde Yabancı Terörist Savaşçı (YTS) şüphelisi olan 40 yabancı bulunmaktadır.

19. Merkezde yoğun bir sirkülasyon olduğu, hafta içi günlük ortalama 15, hafta sonu ise günlük ortalama 30 yabancıнын giriş çıkış yaptığı belirtilmiştir.

20. Ziyaret tarihinde Merkezde insan ticareti mağduru olduğu tespit edilen herhangi bir yabancı bulunmadığı ancak uluslararası koruma talebinde bulunan yabancılar bulunduğu öğrenilmiştir.

21. Ziyaret tarihinde Merkezde kalan 2 yabancının engelli olduğu ve 9 yabancının ise tansiyon, diyabet, tiroit ve astım gibi kronik rahatsızlıklarının bulunduğu anlaşılmıştır.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Merkeze Kabul, Yerleştirme ve Bilgilendirme Prosedürleri

22. Yabancıların Merkeze kabul edilmeden önce ilgili Düzensiz Göçmen Ön Kabul ve Sevk Merkezinde (GÖKSEM) ilk kayıtlarının yapıldığı, ardından Arnavutköy Geçici Geri Gönderme Merkezinde yapılan görüşmeler neticesinde hakkında idari gözetim kararı alınan yabancıların Merkeze kabulünün gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Merkeze kabulü gerçekleştirilen yabancıların öncelikle bekleme odasına alındığı, sonrasında ise X-ray cihazından geçerek arama kabini bulduğu odaya getirildikleri görülmüştür. Burada kişilerin üst aramalarının yapıldığı ve eşyalarının detaylı bir şekilde arandığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan kamera kaydı incelemelerinde üst ve eşya aramalarının kadın personel tarafından perdeli arama kabini yapıldığı görülmüş olup arama kabini yapılan incelemede tek kullanımlık önlük bulunmadığı görülmüştür.

23. Yabancıların Merkeze ilk kabul edildikleri alanlarda yeterli sayı ve nitelikte bilgilendirici afiş ve broşürlerin bulunmadığı görülmüştür. Nitekim Ziyaret Heyeti tarafından yabancılarla yapılan görüşmelerde yabancıların Merkeze ilk girişlerinde yeterli şekilde bilgilendirilmediği yönünde şikayetler alınmıştır. Yabancıların birçoğunun özellikle adli yardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmıştır.

24. Rapor yazım sürecinde Merkez İdaresi ile yapılan görüşmeler sonucunda iletilen bilgi, belge ve görsellerden, kayıt ve kabul alanına çeşitli dillerde bilgilendirici afişler yerleştirildiği ve bu alanda bulunan televizyon ile bilgilendirici yayınlar yapıldığı anlaşılmıştır.

25. Yapılan üst ve eşya aramalarının ardından yabancının bavul, çanta, değerli eşya ve para gibi eşyalarının tutanak altına alınarak emanet eşya odalarına kaldırıldığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde 2 ayrı emanet eşya odası bulunduğu, bir odanın valizlerin muhafaza edilmesi için, diğer odanın ise kişisel eşyalar ve kıyafetler gibi eşyalar için kullanıldığı, ayrıca değerli eşyalar için de bir kasa bulunduğu ve söz konusu odalarda kamera bulunduğu görülmüştür.

26. Ziyaret Heyeti tarafından emanet eşya biriminde yapılan incelemelerde, emanet olarak alınan eşyalara ilişkin bir defter tutulduğu, eşya teslim alınırken 3 nüsha şeklinde emanet eşya teslim belgesi düzenlendiği, bir nüshanın idarede kaldığı, bir nüshanın eşya ile birlikte dolaplara konulduğu görülmüş, bir nüshanın ise yabancıya teslim edildiği öğrenilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından tesadüfi seçilen dolaplar ile ilgili yapılan incelemelerde kayıtlar ile dolaplarda bulunan eşyalar arasında herhangi bir uyumsuzluk görülmemiş, kayıtların düzenli ve doğru bir şekilde tutulduğu anlaşılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından yabancılarla yapılan görüşmelerde emanet eşya teslim belgesinin bir nüshasının yabancılar verildiği teyit edilmiştir.

27. Kabul işlemlerinin ardından yabancılar; içinde diş macunu, diş fırçası, hijyenik ped, küçük boy şampuan ve sabun bulunan hijyen kitinin verildiği, bunun yanında yatak, nevresim takımı ve battaniye teslim edildiği belirtilmiştir. Yanında çocuğu olan annelere ayrıca bebek bezi ve bebek maması da verildiği ifade edilmiştir. Merkez İdaresi tarafından kitlerin 3 günde bir dağıtıldığı ancak ihtiyaç halinde gün sınırı olmaksızın kişisel hijyen malzemelerinin temin edildiği ve tüm bu işlemlerin tutanaklar ile kayıt altına alındığı belirtilmiştir. Hijyen kiti dağıtımı ile ilgili yabancıardan herhangi bir şikâyet alınmamış olup ziyaret sırasında da hijyen kitlerinin dağıtıldığı görülmüştür.

28. Merkezde oda yerleşimlerinin bloklardaki doluluk oranına göre gerçekleştirildiği, oda dağılımının uyruk veya herhangi başka bir kıstasa göre belirlenmediği belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yabancılarla yapılan görüşmelerde, yabancıların kendilerine herhangi bir oda gösterilmeksizin blok kapılarında bırakıldığı ve kendilerinin bir odaya yerleşmesinin talep edildiği belirtilmiştir. Yabancılar bu sistemin kendileri için zorlayıcı olduğunu ve bir oda bulmakta zorlandıklarını, ilk gelişte oda bulamayıp koridorda yatmak durumunda kalabildiklerini belirtmişlerdir. İncelenen kamera görüntülerinde de bu husus teyit edilmiş olup rastgele seçilen bir günde Merkeze kabul edilen bir yabancının eşyaları ile birlikte blok girişinde bırakıldığı ancak ilgilinin kendisine bir oda bulamadığı, sonrasında ise geri dönerek personelden yardım istediği görülmüştür.

29. Rapor yazım sürecinde Merkez İdaresi ile yapılan görüşmeler sonucunda iletilen bilgi ve belgelerden, odalara yerleşimin Ziyaret Heyetinin tavsiyeleri doğrultusunda mağduriyetleri önleyecek şekilde düzenli bir sisteme göre yapılmaya başlandığı anlaşılmıştır.

30. Merkez İdaresi tarafından yabancıların Merkeze ilk girişlerinde standart olarak bir sağlık kontrolü yapılmadığı, yabancı tarafından herhangi bir sağlık sorununun kendilerine bildirilmesi halinde hastane sevkinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

31. İdari gözetime alternatif tedbirler² kapsamında 2025 yılında 1.071 yabancının, Merkezden çıkışının yapıldığı bilgisi verilmiştir.

32. Merkezde son 1 yıl içinde toplam 23 insan ticareti mülakatı gerçekleştirildiği, mülakatlar neticesinde ise 7 kişinin insan ticareti mağduru olarak tanımlandığı³ öğrenilmiştir.

B. Fiziksel Koşullar

33. Merkez, 14.411 metrekare (m²) alan üzerine kurulu 5.000 m² kapalı alanda hizmet vermektedir.

34. Merkez binası A, B, C ve D olmak üzere 4 blok ve 3 kattan oluşmaktadır. Ana binanın giriş katı idari bölümler için ayrılmıştır. Merkezde tüm bloklarda yabancılar barındırılmakta olup her bir blokta büyüklükleri değişen 8 oda bulunmaktadır.

35. Merkezin ortak alanları; yemekhane, revir, kayıt kabul ve görüşme odaları, havalandırma alanı, mescit, hijyen kiti dağıtım odası, kantin, avukat görüşme odası, aile görüş odası, çocuk oyun odası, çamaşırhane, depo, emanet odası ve her blokta bulunan valiz odalarından oluşmaktadır.

36. Merkezde büyüklükleri 16,66 m² ile 54,97 m² arasında değişen odalar bulunmaktadır. Her bir odanın büyüklüğüne göre odalara ranza tipi yataklar yerleştirildiği ve genel itibarıyla odalarda 5 adet ranza tipi yatak bulunduğu görülmüştür. Herkesin yatağı olmakla birlikte bazı kişilerin yerde yattığı görülmüştür. Odalarda yabancıların kişisel eşyalarını koyabilmesi için dolaplar bulunduğu görülmüştür.

² 6458 sayılı Kanun'un 57/A maddesinin birinci fıkrasına göre: "57'nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan yabancılara ya da idari gözetimi sonlandırılan yabancılara aşağıdaki idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilebilir:

- a) Belirli adreste ikamet etme
- b) Bildirimde bulunma
- c) Aile temelli geri dönüş
- ç) Geri dönüş danışmanlığı
- d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma
- e) Teminat
- f) Elektronik izleme"

³ 17/3/2016 tarihli ve 29656 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 17'nci maddesinin ilgili kısımlarına göre: "(5) Kolluk birimlerinin talebi hâlinde Müdürlükte görevli uzman personelden en az biri, insan ticareti suçunun göstergelerine yönelik detaylı inceleme yapmak ve görüşme sırasında hazır bulunmak üzere görevlendirilir. (6) Müdürlük tarafından görevlendirilen uzman personel, mağdurun içinde bulunduğu psikolojik durumu göz önünde bulundurarak uygun bir ortamda veya mağdurun bulunduğu yerde Ek-1'de yer alan tutanağa göre mülakat yapar. (...) (8) Müdürlük uzman personeli tarafından, soruşturmanın gizliliğini ihlal etmeyecek şekilde insan ticareti suçunun göstergelerine yönelik detaylı inceleme ve kişi ile yapılan mülakat sonrasında, kişinin mağdur olup olmadığı yönünde rapor tanzim edilir."

37. Odalarda ısklılandırmanın ve havalandırmanın pencereler vasıtasıyla sağılandığı, pencerelerin parmaklıklar ile kapatıldığı ancak pencerelerde sineklik bulunmadığı görülmüştür. Pencerelerle sağılanan doğal aydınlatmanın yeterli olmadığı ancak aydınlatmanın sağılanabilmesi için yeterli sayıda lamba bulunduğı görülmüştür.

38. Merkezde yatakhanelerin içerisinde tuvalet ve banyo bulunmamaktadır. Her blokta yabancıların ortak olarak kullandığı tuvalet ve banyo bölümleri bulunmaktadır. A blokta 7 tuvalet ve 4 banyo, B, C ve D bloklarında ise 5 tuvalet ve 4 banyo bulunmaktadır.

39. Görüşme yapılan yabancılar tarafından temizliğı Merkez personeli tarafından yapıldığı ancak özellikle tuvalet ve banyo bölümleri başta olmak üzere Merkezde temizliğı yeterli olmadığı, bu sebeple temizliğı kendilerinin yapmak istediklerini ancak kendilerine temizlik malzemeleri ile temizlik araç ve gereçlerinin verilmediğı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde tuvalet ve banyo bölümleri ile barınma alanlarının yeterince temiz olmadığı gözlemlenmiş, ayrıca bazı tuvaletlerin aydınlatmasının çalışmadığı ve kapılarının olmadığı, yine bazı odaların da kapılarının olmadığı ve kapı bölümlerine çarşaf asıldığı görülmüştür.

40. Ziyaret sonrasında Merkez İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin tavsiyelerine uygun olarak birçok tuvalet ve banyo alanında tadilat gerçekleştirildiğıne dair görüntüler Kurumumuza iletilmiştir.

41. Merkezde bloklarda herhangi bir sigara içme alanı bulunmadığı ve yalnızca havalandırma sürelerinde sigara içilebildiğı anlaşılmıştır.

42. Merkez, doğalgaz sistemi ile yerden ısıtılmaktadır. Yabancılarla yapılan görüşmelerde ısınma konusunda sorunlar yaşanabildiğı ve ziyaret tarihinde odaların soğuk olduğı belirtilmişse de Ziyaret Heyeti tarafından odaların sıcaklığının yeterli olduğı gözlemlenmiştir. Buna ek olarak idari bölümde klimaların da bulunduğı görülmüştür. Ayrıca, her yabancıya Merkeze girişi sırasında battaniye verildiğı, talep halinde de ilave battaniye ihtiyaçlarının karşılandığı belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde bu husus teyit edilmiş, barınma alanlarında yapılan incelemelerde yabancıların nevresim takımı, yastık ve battaniyelerinin olduğı görülmüştür.

43. Merkezde 8 adet depo alanı bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kıyafetlerin saklandığı depoda yapılan incelemelerde yazlık ve kışlık olmak üzere yetişkin ve çocuk kıyafetlerinin bulunduğı görülmüştür. Merkez İdaresi tarafından depo alanlarının ihtiyaçları karşılamadığı ve yeni depo alanlarının oluşturulması için Göç İdaresi Başkanlığına talepte bulunulduğı, bu taleplerinin kabul edildiğı ve konuya ilişkin çalışmaların başlayacağı belirtilmiştir.

44. Merkez İdaresi, yabancıların barınma alanlarına gün boyu kesintisiz olarak soğuk ve sıcak su verildiğini belirtmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde barınma alanlarına sıcak su verildiği ancak suyun sık sık kesildiği, bazı zamanlar suyun sıcak değil ılık olduğu ve düş alınacağı zaman sıcak su sorunu yaşandığı belirtilmiştir.

45. Merkezde yabancıların çamaşırlarının yıkanması için 1 çamaşırhane bulunmaktadır. Çamaşırhanede 3 sanayi tipi çamaşır makinesi, 2 sanayi tipi kurutma makinesi, 2 ev tipi çamaşır makinesi ve 2 ev tipi kurutma makinesi bulunmaktadır. Yabancılarla yapılan görüşmelerde çamaşırların ücretsiz olarak haftada 1 defa yıkandığı bilgisi edinilmiştir. Ancak, bazı yabancılar tarafından kıyafetler ile nevresimlerin bir arada alınmadığı ve çamaşırlarını kendi yıkayan kişiler için ise çamaşır asacak yeterli alan bulunmadığı, buna bağlı olarak da oda içerisinde nem ve rutubet sorunu yaşandığı şikayetlerinde bulunulmuştur.

46. Merkezde 1 adet çocuk oyun odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından bu alanda yapılan incelemelerde odanın zemininin yumuşak malzeme ile kaplı olduğu, pencerelerde demir parmaklıklar bulunduğu, oda içerisinde masalar, sandalyeler, televizyon, kitaplık ile birlikte bazı oyun ve etkinlik malzemelerinin bulunduğu ve odada 1 adet kameranın yer aldığı görülmüştür.

C. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri

47. Yabancıların dilek ve şikayetlerini Merkez İdaresine iletebilmesi için her blokta güvenlik noktalarının yanında dilek ve şikâyet kutularının bulunduğu görülmüştür. Buna ek olarak elektronik kiosk cihazı ile de kişilerin dilek ve şikâyetlerini iletebildiği anlaşılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından, elektronik kiosk cihazının aktif olarak çalıştığı ve bu cihazla İngilizce, Farsça, Arapça, Rusça ve Türkçe dillerinde dilekçe yazmanın mümkün olduğu görülmüştür. Merkez İdaresi kişilerin aynı zamanda sözlü olarak da talep ve isteklerini Merkez personeline iletebildiğini belirtmiştir.

48. Yapılan incelemelerde, yatakhanelerde kalem ve kâğıt kullanımının yasak olduğu ancak güvenlik noktalarında kişilere kalem ve kâğıt sağlandığı anlaşılmıştır. Yabancılarla yapılan görüşmelerde dilek ve şikâyet kutularının kullanımında herhangi bir sorun olmadığı ancak sözlü olarak iletmek istedikleri talepleri konusunda sorunlar yaşanabildiği, zira güvenlik görevlilerinin İngilizce bilmediği ve her zaman tercümana erişimin mümkün olmadığı belirtilmiştir.

49. Merkezde disiplin veya düzeni bozan olaylar yaşanması durumunda bloklarda bulunan güvenlik görevlilerinin öncelikli olarak müdahale ettiği, olayın niteliğine göre gerekli

tutanaklar düzenlenerek mevzuat uyarınca adli ve idari süreçlerin başlatıldığı ve bazı durumlarda ise kişilerin bloklarının değiştirildiği belirtilmiştir.

D. Beslenme

50. Merkezde 1 yemekhane bulunmaktadır. Yemekhanede yabancılara sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 öğün yemek verilmektedir. İdare tarafından yabancılara bloklar halinde sırayla yemek yedikleri ve aynı anda 120 kişinin yemekhanede yemek yiyebildiği belirtilmiştir. Blokların yemeğe inme saatinin düzenli olarak değiştirildiği belirtilmiştir.

51. Merkez İdaresi tarafından yemeklerin günlük iase bedeli kapsamında hizmet alımı yöntemi ile yüklenici firma tarafından sağlandığı ve Arnavutköy Geri Gönderme Merkezinde hazırlanan yemeklerin Merkeze getirildiği belirtilmiştir.

52. Merkez İdaresi, yemeklerin seçiminde yabancılara dengeli ve yeterli beslenmesinin gözetildiğini, bu kapsamda besin değerleri açısından dengeli öğünler hazırlandığını, Merkezde 1 gıda mühendisinin görev yaptığını ve gıdaların kontrolünün günlük olarak söz konusu personel tarafından yapıldığını belirtmiştir.

53. Merkezde kalan yabancılara özel durumları ve beslenme ihtiyaçları dikkate alınarak, diyet, vegan, ketojenik vb. özel menüler hazırlandığı belirtilmiştir. Buna ek olarak bebeği olan annelere ve çocuklara ek gıda temin edildiği belirtilmiştir.

54. Yabancılarla yapılan görüşmelerde yemeklerin lezzetli olmadığı, sürekli olarak karbonhidrat ağırlıklı ve benzer çeşitte yemekler çıktığı, protein ağırlıklı yemeklerin çok az çıktığı ve yemeklerin yeterli olmadığı şikayetleri alınmıştır. Bunun yanında kahvaltının da yetersiz olduğu, kahvaltıda yumurta verilmediği, yalnızca doktor tarafından diyet uygulamasına karar verilen kişilere yumurta verildiği belirtilmiştir. Yabancılar tarafından çocuklar için ek gıda verildiği ve kişilerin beslenme ihtiyaçlarına göre özel menüler temin edildiği hususları doğrulanmıştır.

55. Ziyaret Heyeti tarafından ziyaret tarihlerinde öğle yemekleri Merkez yemekhanesinde yenilmiş, yemeklerin doyurucu olduğu görülmüş ancak yabancılar tarafından şikâyet konusu edildiği gibi yemeklerin karbonhidrat ağırlıklı olduğu görülmüştür. Yemek listelerinde yapılan incelemelerde akşam yemeklerinde genel olarak benzer yemeklerin çıktığı ve diyet menülerinin bulunmadığı görülmüştür.

56. Yapılan incelemede yemek numunelerinin mevzuata⁴ uygun olarak 72 saat süreyle muhafaza edilmediği görülmüştür.

57. Yabancılar her öğün 1 adet olmak üzere günde 3 adet 500 mililitre ambalajlı su verildiği, yaz aylarında ise öğle yemeğinde 1 adet daha eklenerek günde 4 adet su verildiği ve yabancıların ayrıca kantinden de su temin edebildiği belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde bu husus teyit edilmiştir.

58. Merkezde 1 adet kantin bulunmaktadır. Ziyaret heyeti tarafından kantinde yapılan incelemede ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu, son kullanma tarihi geçen veya bozuk bir ürün bulunmadığı ve ürün fiyatlarının piyasa fiyatları ile uyumlu olduğu görülmüştür.

59. Merkez İdaresi tarafından şebeke suyu analizinin ziyaret tarihine kadar hiç yaptırılmadığı ancak yaptırılması için gerekli yazışmaların yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde söz konusu yazının ilgili yerlere iletildiği görülmüştür.

E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri

60. Merkezde 1 adet revir alanı bulunmaktadır. Revirin fiziki olarak küçük ve yetersiz olduğu, alan darlığı sebebiyle hasta muayeneleri sırasında sedye çevresine paravan konmasının mümkün olmadığı ve hasta mahremiyetinin sağlanamadığı anlaşılmıştır. Rapor yazım sürecinde Merkez İdaresi tarafından yeni ve fiziksel koşulları daha uygun olan bir revir alanı oluşturulduğuna ilişkin görseller Kurumumuza iletilmiştir.

61. Merkezin revir biriminde Çatalca İlçe Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen doktor ve hemşirelerin hafta içi 08.30-17.00 saatleri arasında hizmet verdiği belirtilmiştir. Doktorların üçer aylık sürelerle görevlendirildiği öğrenilmiş, ziyaret tarihinde geçici olarak 4 erkek doktorun görevli olduğu ve hemşire bulunmadığı görülmüştür.

62. Yabancılar tarafından revirde muayene olmak için çok süre beklendiği, revir önünde sıra oluştuğu, revirde verilen sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğu belirtilmiştir.

63. Merkezde revir hizmetlerinin sunumuna ilişkin belirli bir sıranın bulunmadığı, her blokta revir hizmetinden yararlanmak isteyen yabancıların isimlerinin alındığı ve günlük olarak tüm bloklarda triyaj uygulaması gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Acil durumlarda ise sıra beklenmeksizin muayene işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir. Ziyaret sırasında revir önünde

⁴ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

uzun bir bekleme sırası bulunduğu gözlemlenmiştir. Merkez İdaresi tarafından günlük olarak yaklaşık 50 ile 70 arasında muayene gerçekleştirildiği bilgisi paylaşılmıştır.

64. Revirde görev yapan bir güvenlik görevlisinin revir içerisinde kendisine ait bir masasının bulunduğu ve yabancıların muayeneleri sırasında da sürekli olarak revirde bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca ziyaret tarihinde yalnızca erkek doktorların görev yaptığı tespit edilmiş olup, erkek doktora muayene olmak istemeyen hastalar bakımından bu durumun olumsuz sonuçlar doğurabileceği değerlendirilmiştir. Merkez İdaresi tarafından, erkek doktora muayene olmak istemeyen yabancıların hastaneye sevk edildiği ifade edilmiştir.

65. Merkez İdaresince, revir biriminde gerçekleştirilen muayenenin ardından gerekli görülen hallerde yabancıların hastaneye sevk edildiği bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından hastane sevk dosyaları üzerinde yapılan incelemelerde sevklerin düzenli olarak gerçekleştirildiği görülmüştür.

66. Acil tıbbi müdahale gerektiren durumlarda ilk müdahalenin Merkezde görevli sağlık personeli tarafından yapıldığı, sağlık personelinin bulunmadığı durumlarda ise hastanın durumuna göre Merkezde bulunan araç ile kişinin hastaneye sevkini sağlandığı veya 112 Acil Servisin arandığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyetinde yer alan uzman hekim tarafından revirin fiziksel özellikleri nedeniyle acil durumlarda müdahale imkanlarının kısıtlı olduğu belirtilmiştir.

67. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemeler neticesinde revir biriminde gerekli araç gereçlerin bulunduğu ve acil durum çantasında gerekli malzemelerin mevcut olduğu görülmüştür.

68. Merkez revirinde muayene defteri tutulduğu ve bu defterde günlük yapılan muayenelere ilişkin kayıtların yer aldığı, söz konusu defterin aynı zamanda ilaç kayıtları için de kullanıldığı görülmüştür. Yabancılar yapılan muayenelere ilişkin tıbbi kayıtların elektronik ortama aktarılmadığı, yalnızca muayenelere ilişkin bir elektronik tablo dosyası hazırlandığı görülmüştür. Kayıtların yetersiz olduğu anlaşılmıştır.

69. Merkezde barınan yabancıların sağlık dosyaları incelenmiş, her bir yabancıya özel sağlık dosyası tutulmadığı, bunun yerine günlük olarak yapılan işlemlerin dosyalandığı anlaşılmıştır.

70. Merkezde dış hekimi bulunmamakta olup, yabancıların dış muayenesi ihtiyaçları için hastaneye sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde dış muayeneleri ile ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

71. Ziyaret tarihinde ilaç dağıtım odasının yerinin değiştirilmekte olduğu görülmüş, bu sebeple ilaç dağıtım odasının düzenli olmadığı gözlemlenmiştir. Burada yapılan incelemede

ilaçların belirli bir düzen olmaksızın açık bir dolapta muhafaza edildiği, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların da burada saklandığı görülmüştür. Personel tarafından kırmızı veya yeşil reçeteli ilaç kullanan yabancı olmadığı belirtilmiştir.

72. İlaçların, doktor tarafından üzerine ilaç adı ve kullanacak yabancının ismi yazılan küçük kağıtların görevlilere verilmesi suretiyle ilgili güvenlik görevlisi tarafından dağıtıldığı ve ilaç verildikten sonra kâğıdın arkasına ilacın verildiği tarihin yazıldığı görülmüştür. Bu kapsamda ilaç dağıtımına ilişkin düzenli bir defter tutulmadığı anlaşılmıştır.

73. Yabancılarla yapılan görüşmelerde ilaç kullanımı konusunda sorunlar yaşandığı, sabah aç karnına kahvaltıdan önce alınması gereken ilaçlar başta olmak üzere ilaçların kimi zaman vaktinde alınamadığı belirtilmiştir.

74. Rapor yazım sürecinde Merkez İdaresi ile yapılan görüşmeler neticesinde ilaç dağıtım odası ve ilaç dağıtım sistemine ilişkin yeni belgeler incelenmiş, ilaç dağıtım odasının yenilenerek düzenlendiği ve ilaç dağıtımının kişilere özel çizelgeler oluşturularak daha düzgün ve sistemli bir şekilde gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

75. Bulaşıcı bir hastalık durumunda kişinin ayrı bir odaya alınarak izole edildiği belirtilmiştir. Merkezde bu amaçla kullanılmak üzere 2 adet oda bulunmaktadır. Bu odaların aynı zamanda bebekli annelere tahsis edildiği belirtilmiş, ziyaret sırasında bir odanın boş olduğu, bir odanın ise bebekli bir anne tarafından kullanıldığı görülmüştür.

76. Merkezde bulunan psikososyal servis biriminde proje kapsamında geçici görevli olarak istihdam edilen 2 sosyal çalışmacı görev yapmaktadır.

77. Merkezde görev yapan psikososyal servis personeli tarafından Merkeze kabulü yapılan her yabancı ile ön değerlendirme görüşmesi yapıldığı belirtilmiştir. Bu değerlendirme sürecinde kişinin psikososyal durumunun, özel ihtiyaç ve hassasiyet durumunun ve olası risk faktörlerinin tespit edildiği, elde edilen bulgular doğrultusunda, gerekli görülmesi halinde kişilerin revire yönlendirildiği ve psikolojik destek, sosyal uyum ve rehberlik hizmetlerinin planlandığı belirtilmiştir.

78. Psikososyal servis tarafından yapılan ön değerlendirme görüşmesinde hassas durumda olduğu belirlenen yabancılarla detaylı değerlendirme görüşmesi yapıldığı, bu değerlendirme sonucunda psikolojik dayanıklılığının düşük olduğu kanaatine varılan yabancıların birim tarafından takibe alınarak düzenli mesleki görüşmeler yapıldığı belirtilmiştir. Ayrıca, merkezde bulunan yabancılarla belirli periyotlarda planlı görüşmeler yapılarak psikolojik durumlarının, sosyal uyum süreçlerinin ve genel ihtiyaçlarının sürekli olarak izlendiği aktarılmıştır.

79. Yabancıların bir kısmı Merkeze ilk girişlerinin ardından kendileriyle uzun süre

görüşme gerçekleştirilmediğini ve psikososyal servisle görüşmek istediklerinde çok uzun süre beklediklerini belirtmiştir.

80. Merkezde ağustos ayında bir intihar olayı yaşandığı, olaya ilişkin olarak herhangi bir ihmal bulunmadığı ancak 2 personel hakkında adli ve idari soruşturma başlatıldığı ve sürecin devam ettiği, intihar eden kişinin geldiği geri gönderme merkezinde de daha önce 2 defa intihar girişiminde bulunduğu belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde ise kendine zarar verme eğiliminde olan yabancı bulunmadığı ifade edilmiştir.

81. Merkez İdaresi tarafından, talep halinde yabancılara kıyafet yardımı yapıldığı ayrıca çocuklar için de özel olarak kıyafet ve oyuncak temin edildiği belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde bu husus teyit edilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünyayla İletişim

82. Merkezde kütüphane bulunmamaktadır. Merkez İdaresi tarafından kütüphane yapımı için çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

83. Merkezde 3-6 yaş çocuklar için Çatalca Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından görevlendirilen okul öncesi öğretmeni tarafından etkinlikler düzenlendiği, buna ek olarak Çocuk Gelişimi Bölümü mezunu 1 Merkez personeli tarafından da 6-12 yaş çocuklar için etkinlikler düzenlendiği öğrenilmiştir.

84. Merkezde barındırılan yabancılar için ise herhangi bir etkinlik odası bulunmadığı, yalnızca havalandırma alanında yöresel müzik ve dans etkinlikleri düzenlendiği, bu etkinliklerin de mevcut hava koşullarına göre sıklığının değiştiği belirtilmiştir. Yetişkinler için ayrıca bir kurs veya eğitim düzenlenmediği öğrenilmiştir.

85. Görüşme yapılan yabancılar Merkezde eğitsel, kültürel, sosyal ve sportif faaliyetlerin kısıtlı olduğunu belirtmiştir.

86. Rapor yazım sürecinde Merkez İdaresi tarafından Kurumumuza gönderilen yeni belgelerde, bir adet çok amaçlı etkinlik salonu ve bir adet resim odası oluşturulduğu görülmüş, yabancıların bu alanlarda etkinlikler yaptığı anlaşılmıştır.

87. Merkezde spor salonu bulunmamaktadır. Yalnızca havalandırma alanında spor aletleri ve basketbol alanı yer aldığı görülmüştür.

88. Merkezde 1 adet havalandırma bahçesi bulunmaktadır. Merkezin huzurevi şeklinde planlanması ve inşa edilmesinden dolayı havalandırma bahçesinin küçük olduğu belirtilmiştir. Havalandırma alanında banklar, çocuk oyun alanı ve 20 adet ankesörlü telefon ünitesi bulunduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde havalandırma

bahçesinin yeterince büyük olmadığı, bu alanda yer alan çocuk oyun alanının ve bank sayısının yetersiz olduğu görülmüştür. Merkez İdaresi tarafından çocuk oyun alanının yenilenmesi için talepte bulunulduğu belirtilmiştir.

89. Merkez İdaresi tarafından yabancıların, günde 3 defa birer saat olacak şekilde, bloklarına göre sırasıyla havalandırmadan faydalandırıldığı belirtilmiştir. Buna ek olarak bebekli anneler ve çocuklar için havalandırma bahçesinden yararlanma konusunda herhangi bir süre sınırı olmadığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından gerçekleştirilen kamera görüntüsü incelemelerinde bu hususlar teyit edilmiştir.

90. Merkezde havalandırma bahçesinde 20 adet ve her bloğun girişinde 3'er adet olmak üzere toplam 32 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. Merkez İdaresi tarafından blok girişlerinde bulunan telefonların bebekli ve çocuklu anneler, hamile kadınlar gibi hassas grupta yer alan kişilerin kullanımına tahsis edildiği, diğer yabancıların ise havalandırma bahçesinde bulunan telefonları kullandığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kamera görüntülerinde yapılan incelemelerde bu husus teyit edilmiştir. Ankesörlü telefonların yanında konsolosluklar, baro adli yardım hattı gibi hatlara ilişkin bilgilendirici afiş bulunmamaktadır. Ziyaret tarihinde 4 adet telefonun bozuk olduğu anlaşılmıştır.

91. Yabancılar ankesörlü telefon kullanım kartlarını Merkezdeki kantinden temin etmektedir. Bunun yanında ihtiyaç sahibi olan yabancılar için psikososyal servis tarafından telefon kartı temin edildiği belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde bu husus teyit edilmiştir.

92. Merkezde 2 adet ziyaretçi görüşme odası bulunmaktadır. Merkez İdaresi tarafından kişilerin aileleri ile hafta içi mesai saatleri içinde herhangi bir kısıt olmadan görüşebildikleri belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde bu husus teyit edilmiş, aile görüşlerine ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır

93. Merkezde 4 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Odaların camlı bölmeler ile birbirinden ayrıldığı ve iletişimin mikrofonlarla sağlandığı görülmüştür. Her bir bölmede masa ve sandalyeler bulunmaktadır. Avukat görüşme odalarında herhangi bir bilgilendirici afiş bulunmadığı görülmüştür.

94. Merkez İdaresi tarafından avukat görüşmelerinin hafta içi mesai saatleri içinde yapıldığı ve avukatların görüşebileceği yabancı sayısına dair sınır getirilmediği ifade edilmiştir.

95. Yabancılar ile yapılan mülakatlarda avukat görüşmeleri konusunda herhangi bir sorun yaşanmadığı belirtilmiştir. Buna ek olarak ziyaret sırasında Merkezde bulunan bir avukatla yapılan görüşmede de yabancılar ile yapılan görüşmelerde herhangi bir sorun bulunmadığı hususu teyit edilmiştir.

G. Güvenlik

96. Merkezin iç güvenliği özel güvenlik görevlileri tarafından dış güvenliği ise jandarma personeli tarafından sağlanmaktadır.

97. Merkezde gün içerisinde 4 sayım gerçekleştirildiği, sayımların havalandırma alanında yapıldığı belirtilmiştir. Odalarda gerçekleştirilen arama faaliyetlerinin ise ayda 5 defa gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmelerde kimi zaman gece geç saatlerde sayım yapıldığı ve aramalarda odadaki eşyaların dağıtıldığı yönünde şikayetler alınmıştır.

98. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.*

99. Merkezde elektrik kesintisi durumunda kamera görüntülerinin kesilmemesi için jeneratör bulunduğu görülmüştür.

100. Merkezde yangın alarm sistemi ve standartlara uygun yangın merdiveni ile yönlendirme tabelalarının mevcut olduğu görülmüştür. Merkezde bulunan yangın tüpleri incelenmiş ve kullanıma uygun oldukları anlaşılmıştır. Buna karşın yangın çıkış kapılarının kilitli tutulduğu görülmüş olup Merkez İdaresi tarafından güvenlik gerekçesiyle kapıların kilitli tutulduğu, yangın durumunda otomatik olarak açılan yangın kapıları temin edilmesi için gerekli çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

101. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, yabancılarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

102. Detaylı aramalar sırasında tüm yabancılara tek kullanımlık önlük verilmesi,

103. Yabancıların Merkeze ilk kabul sürecinde bulaşıcı hastalıklar başta olmak üzere sağlık kontrolünden geçirilmesi,

104. Yabancıların barındırıldığı odalarda doğal aydınlatmanın yeterli hale getirilmesi için gerekli tadilatların yapılması,

105. Yabancıların barındırıldığı alanlar ile tuvalet ve banyo alanlarındaki eksikliklerin giderilmesi için gerekli tadilatların gerçekleştirilmesi ve bu alanların temizliğinin daha sık aralıklarla yapılması,

106. Merkez kapalı alanı içerisinde kişiler için sigara içme alanlarının oluşturulması,

107. Merkezde barınanlara verilen yemeklerin çeşitliğinin artırılması, beslenme ihtiyaçlarına göre özel menüler hazırlanması ve yemek numunelerinin mevzuata uygun olarak 72 saat süreyle muhafaza edilmesi,

108. Merkez şebeke suyunun analizlerinin düzenli olarak yaptırılması,

109. Merkezde sıcak su temininde yaşanan aksaklıkların giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması,

110. Revirde yapılacak muayenelerin daha düzenli ve işlevsel bir sistem dahilinde gerçekleştirilmesi,

111. Revirde hasta mahremiyetinin sağlanabilmesi için muayene sırasında doktor ve sağlık personeli dışında hiçbir görevlinin bulunmamasının sağlanması,

112. Özel reçeteye tabi ilaçların diğer ilaçlardan ayrı olarak kilitli bir dolapta tutulması, bu ilaçların kullanımına ve imhasına ilişkin düzenli bir kayıt sistemi oluşturulması,

113. Psikososyal servis birimi tarafından yerine getirilen etkinliklerin ve işlemlerin nitelik ve nicelik olarak geliştirilmesi,

114. Merkezde bir kütüphane ile spor salonu oluşturulması ve sportif, eğitsel ve kültürel faaliyetlerin sayılarının artırılması,

115. Havalandırma bahçesinin alanının genişletilmesi için çalışmalar yapılması ve burada bulunan çocuk oyun alanının yenilenmesi,

116. Sayımların gün içerisinde uygun saatlerde gerçekleştirilmesi,

117. Çocukların eğitim süreçlerindeki devamlılığının sağlanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapılarak 6-12 yaş grubundaki çocukların eğitim faaliyetlerinin,

çevrim içi platformlar da dahil olmak üzere uygun yöntemlerle sürdürülmesine yönelik gerekli tedbirlerin alınması,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

118. Merkezde tam zamanlı hizmet vermek üzere hekim görevlendirmesi yapılması yahut hekimlerin görevlendirme sürelerinin artırılması⁵,

119. Merkezde yalnızca kadın yabancıların barındırıldığı hususu dikkate alınarak kadın doktor görevlendirilmesine özen gösterilmesi,
hususları tavsiye edilmektedir.

3. Çatalca Halk Eğitimi Merkezine Yönelik Tavsiye

120. Merkezde yeni kurs faaliyetlerinin düzenlenebilmesi için gerekli eğitici desteğinin sağlanması hususu tavsiye edilmektedir.

4. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler

121. İdari Gözetim Altında Bulunan Yabancıların Disiplin Süreci ile ilgili cezai işlemler hakkında mevzuat çalışmasının hızlandırılarak mevzuat boşluğu nedeniyle yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilmesi⁶,

122. Geri gönderme merkezleri arasında gerçekleştirilen nakiller, iş ve işlemler gibi hususlar konusunda koordinasyonun ve bilgi aktarımının artırılması,

123. Merkezin fiziksel koşullarının düzeltilmesi için gerekli desteğin sağlanması,

124. Merkezin psikososyal servis biriminde tam zamanlı hizmet vermek üzere personel görevlendirmesinin yapılması,

125. Merkezde görev yapan tercüman sayısının artırılması,

⁵ Nelson Mandela Kuralları, Kural 25.2'ye göre: "Sağlık hizmeti, tam bir klinik bağımsızlık içinde hareket eden yeterli personele sahip disiplinler arası bir ekipten oluşacaktır."

⁶ AİÖK, 19'uncu Genel Rapor, CPT/Inf (2009) 27, para. 88'e göre: "Özgürlüğü kısıtlayıcı tüm merkezlerde açık ve net bir iç yönetmeliğin olması gerek yasa dışı göçmenler gerekse personel için yararlıdır. Bu kuralların farklı dillerde hazırlanıp mevcut hale getirilmesi önemlidir. İç yönetmelik, yapısı gereği öncelikle bilgi verici olmalı ve tutukevindeki günlük yaşamla ilgili mesele, hak ve görevleri en geniş yelpazede ele almalıdır. İç yönetmelik ayrıca disiplin prosedürlerini içermeli ve tutuklulara işledikleri iddia edilen ihlal konusunu öğrenme ve empoze edilen tüm yaptırımlara karşı bağımsız bir merciye müracaat etme hakkı sağlamalıdır. Bu tür bir yönetmeliğin bulunmadığı yerde gayriresmi (ve kontrolsüz) bir disiplin sisteminin gelişmesi riski vardır."

126. Sağlık kayıtlarının düzenli olarak tutulabilmesi için Merkezde daimî olarak çalışacak hemşire atanması,
hususları tavsiye edilmektedir.